

KUNGLIGA OPERAN AB
(ORG.NR. 556190-3294)

RESULTATREDOVISNING 2017

INNEHÅLL

Innehåll.....	2
1. Inledning och sammanfattning	3
1.1 Kvalitativa aspekter och kvantitativa mått	4
2. Nationalscen inom opera och balett	5
2.1 Konstnärlig kvalitet	6
2.2 Utveckling och förnyelse	6
2.3 Hantverksskicklighet	7
3. Erbjudna en bred repertoar och nå en stor publik.....	8
3.1 Nya publikgrupper	9
3.2 Tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning	10
3.3 Barn- och ungdomsverksamheten	11
3.4 Radio- och TV-sändningar	13
4.2 Digitala sändningar	14
3.5 Turnéer och gästspel	14
4. Vårda det nationella kulturarvet samt stödja nyskapande.....	14
4.1 Kulturarvet	15
4.2 Nya verk	15
5. Tvärsektoriella perspektiv	16
6. Eget kapital mm.....	17
7. Arkivering	17
8. Samverkan	17
9. Verksamheten i siffror	19

RESULTATREDOVISNING FÖR 2017

Kungliga Operan AB (Operan) är Sveriges nationalscen för opera och balett grundad 1773 och med det nuvarande operahuset invigt 1898. Kungliga Operan är ett helägt statligt aktiebolag som återskriver till regeringen i enlighet med ett regeringsbeslut (regleringsbrev). Härmed lämnas den av styrelsen beslutade och av verkställande direktören underskrivna resultatredovisningen för 2017.

1. INLEDNING OCH SAMMANFATTNING

2017 blev, såsom framgår av denna resultatredovisning, ett framgångsrikt och intensivt år med en fortsatt satsning på stora nyskrivna helaftonsverk och en efterfrågad repris av Wagners *Nibelungens ring*.

Besökssiffrorna är fortfarande höga och snittbeläggningen har under 2017 varit 94 procent för operaföreställningar och 97 procent för dansföreställningar. Det kan också nämnas att Operans barn- och ungdomsverksamhet har haft fler aktiviteter än tidigare år och Operans satsning på att nå barn och ungdomar fortsätter.

Operan har under 2017 aktivt arbetat med att i linje med sitt uppdrag, nå nya publikgrupper och på olika sätt öka tillgängligheten genom att exempelvis medverka vid stora utomhuskonserter såsom i Hagaparken på nationaldagen och under Stockholms kulturfestival, och genom en ökad digitalisering och spridning av sina föreställningar via TV, radio och det digitala biografnätverket.

Operan kan glädjande konstatera att de senaste årens arbete med att försöka nå en yngre publik har börjat ge resultat. Den publikundersökning som genomfördes under hösten 2017 visar att andelen besökare under 40 år tydligt har ökat sedan 2015 respektive 2013, samtidigt som andelen besökare som är 60 år eller äldre har klart minskat. Detta innebär att jämfört med tidigare mätningar har andelen pensionärer minskat, medan andelen studerande ökat.

Tabell 1.

Operans verksamhet i sammandrag (avrundade siffror)			
	2017	2016	2015
Antal besökare föreställningar, digitala sändningar och övriga aktiviteter	297 100	286 000	297 000
Andel besökare barn-, familje- och ungdomsverksamheten	14 %	22 %	16 %
Antal produktioner	20	25	22
Antal föreställningar, stora scenen	186	204	201
Snittbeläggning opera	94 %	80 %	89 %
Snittbeläggning balett/dans	97 %	100 %	100 %
Antal fst turnéer och gästspel	19	51	21
Antal besökare turnéer och gästspel	40 800	50 300	47 000
Antal digitala sändningar (biograf)	2	1	3
Antal TV- och radiosändningar	10	7	5

Operan har under 2017 fortsatt att intensivt arbeta vidare tillsammans med Statens fastighetsverk (SFV) med projektet ”en Ny Opera i Operan” utifrån den förstudie som lämnades till regeringen i maj 2015. I förstudien lämnades ett förslag på en ombyggnation/renovering för att få ett operahus som kan möta de krav som ställs för en modern nationalscen samt hur en renovering kan bidra till att utveckla den konstnärliga verksamheten och göra operahuset mer tillgängligt och öppet för publiken. Tidplanen har förskjutits något och i dagsläget planeras renoveringen att påbörjas och Operan flytta ut år 2022.

Under 2017 har Operan även arbetat med ytterligare ett stort fastighetsprojekt – ett nytt produktionscenter – för etablering av nya verkstäder och ateljéer. Detta med anledning av att dagens fastighetsägare i Gäddviken aviserat att hyresavtalet inte kommer att förlängas efter 2021. Arbetet med etableringen av ett nytt produktionscenter görs tillsammans med Dramaten och vi ser över olika former av närmare samverkan för att utveckla och effektivisera verksamheterna för såväl lokaler som produktionsprocesser.

Med anledning av höstens upprop #metoo och #visjungerut hoppas och tror Operan på stora förändringar och möjligheter att bekämpa trakasserier, sexuella trakasserier och diskriminerande maktstrukturer samt stävja den inom branschen så utbredda tystnadskulturen. Det branschgemensamma arbete som nu pågår inom scenkonsten, med syfte att bland annat öka tilliten och tryggheten på arbetsplatsen samt minska mörkertalet och motarbeta tystnadskulturen gällande alla former av trakasserier, är en viktig del och till stor hjälp för Operans förändringsarbete efter uppropen. Se vidare nedan under punkt 5.

1.1 KVALITATIVA ASPEKTER OCH KVANTITATIVA MÅTT

Operan ska enligt regeringens riktlinjer för 2017 bland annat redovisa och kommentera verksamhetens resultat i förhållande till regeringens uppdrag och visa hur verksamhetens prestationer har utvecklats avseende kvalitet.

Regeringens uppdrag till Operan innehåller att som nationalscen för opera och balett stå på högsta nivå vad gäller utveckling och förnyelse, konstnärlig kvalitet och hantverksskicklighet. Till detta kommer uppdraget att erbjuda publiken en varierad repertoar som ska ha både spets och bredd med god balans mellan klassiska och moderna verk. Detta tar sikte på den konstnärliga verksamheten kring vilka resonemang om ett antal kvalitativa aspekter kan föras.

Beläggning, det vill säga antal besökare per föreställning, kan ses som en kvalitativ aspekt på verksamhetens resultat. 2017 besökte ca 297 100 (286 000) personer Operans föreställningar eller övriga aktiviteter, vilket alltså är en ökning jämfört med tidigare år. Operan har under flera år visat ett gott resultat med en hög beläggning avseende föreställningar på stora scenen med en genomsnittlig beläggning om 96 (89) procent. Som jämförelse anses en genomsnittsbeläggning på 75 procent vara bra. Operan önskar dock poängtera att detta endast är en av flera parametrar som kan utgöra en kvalitativ aspekt och det är inte självklart att en hög beläggning visar på en hög kvalitet.

Kundnöjdhet är ett ofta använt mått på kvalitet i en verksamhet som riktar sig mot en krets mottagare/besökare. En publikundersökning, som uppföljning av 2015 och 2013 års undersökningar, gjordes som nämnts ovan av Operan under hösten 2017 där totalt 2 425 besökare besvarade en enkät vid åtta olika föreställningar (fem opera- och tre balettföreställningar) (85% svarsfrekvens). Resultatet visade på ett sammantaget mycket högt procentuellt betyg om 86 av 100 (90 både 2015 och 2013) avseende föreställningen, 86 av 100 (89 både 2013

och 2015) avseende helhetsupplevelsen och 87 av 100 (88, 2015 och 86, 2013) avseende biljettkontorpersonalens bemötande. Som jämförelse anses ett betyg på 75 procent som bra.

Under året har Operan kunnat *attrahera internationellt erkända team, upphovsmän och gästartister* och det kan ses som en garanti för kvalitet att Operan attraherar utövare som är verksamma på den internationella arenan.

Operan har under året gästats av team, upphovsmän och artister med framträdande internationella karriärer. En särskilt stor satsning på operasidan var två hela cykler av Wagners *Nibelungens ring*, en prestigefull uppsättning även med internationella mått mätt. Rollen som Brünnhilde gjordes av den svenska världssopranen Nina Stemme och i samtliga roller, med ett undantag, hördes svenska sångare, varav flera med betydande internationella karriärer. I nypremiären av *Manon Lescaut* var den internationella publik- och kritikerfavoriten Asmik Grigorian tillbaka på Operans scen, medan Malin Byström – även hon med erkänd internationell sångkarriär – gjorde titelrollen i premiären av *Jenufa*, i regi av ett team från the Scottish Opera.

Till nyuppsättningen av baletten *Drömmen om Svansjön* hade den franske kostymdesignern Jérôme Kaplan engagerats, medan koreograferna Sharon Eyal och Olivier Dubois engagerats för premiärerna av *Half Life* respektive *De l'origine*.

I augusti 2017 tillträdde Nicolas Le Riche tjänsten som ny chef för Kungliga Baletten. Le Riche har tills nyligen varit dansare med epitetet *étoile* – den högsta utmärkelsen en fransk dansare kan få – vid Parisoperans balett, för att därefter inneha en befattning som chef för balettverksamheten vid Théâtre des Champs-Élysées i Paris.

Året avslutades med en nyårskonsert dirigerad av Simone Young, som bland annat varit musikchef på Hamburgoperan, och med den svenska stjärnsopranen Iréne Theorin som solist.

Ett annat kvitto för kvalitet är hur produktionerna tagits emot i media. Samtliga Operans nya produktioner under 2017 mottogs väl av den samlade kritikerkåren, med uppsättningen av *Nibelungens ring* och *Dracula* som toppar på operasidan, medan i synnerhet Sharon Eyals uppsättning av *Half Life* fick goda vitsord bland balett/dans-uppsättningarna. Henrik Dorsins och Ole Anders Tandbergs nytolkning av operetten *Glada änkan* kan omnämnas särskilt då den inte bara gick för utsålda hus utan även fick genomgående mycket god press och där upphovsmännen i slutet av året tilldelades Svenska Dagbladets operapris.

Ytterligare ett av regeringens uppdrag till Operan, som det kan anges ett kvalitativt mätbart resultat för, avser det *egna kapitalet*. Operan har som uppdrag att ha ett eget kapital som ger en stabil grund för verksamheten. Operan anser att ett eget kapital om 25 mkr ger en sådan önskad ekonomisk stabilitet. Operans egna kapital per 2017-12-31 uppgår till 25,1 (26,4). Dock kan detta mål komma att revideras i samband med att renoveringen av operahuset framskrider.

2. NATIONALSCEN INOM OPERA OCH BALETT

Regeringens riktlinjer för statens bidrag 2017 är i princip oförändrade sedan föregående år och har sålunda varit att Operan ska vara den i Sverige ledande institutionen inom opera och balett och som nationalscen vara ett föredöme för andra vad gäller utveckling, förnyelse och konstnärlig kvalitet samt hantverksskicklighet i ateljéer och verkstäder. Operan ska kunna hävda sig väl i jämförelse med de främsta scenerna utomlands och i det internationella samarbetet.

Operan ska enligt regeringens uppdrag erbjuda en varierad repertoar, vara ett dynamiskt föredöme när det gäller förnyelse och utveckling samt främja samarbeten.

2.1 KONSTNÄRLIG KVALITET

Operans mål är att ständigt höja sin konstnärliga kvalitet, i såväl produktioner som bidrar till Operans ”bredd” som ”spets”. Den konstnärliga kvaliteten ska märkas i allt som Operan gör och i publikens helhetsupplevelse.

Ett av Operans viktigaste mål är att stå på högsta nivå vad gäller den konstnärliga kvaliteten – kärnverksamheten – och under 2017 har Operan återigen lyckats hålla en hög konstnärlig nivå och presenterat produktioner med artister, regissörer, koreografer, scenografer med flera av högsta internationella klass. Se även redovisningen under punkten 1.1 ovan.

Under maj 2017 spelade Operan hela *Nibelungens ring* – det vill säga de fyra Wagneroperorna *Rhenguldet*, *Valkyrian*, *Siegfried* och *Ragnarök* – med världsstjärnor som Nina Stemme och Katarina Dalayman i huvudrollerna och med avstamp i Operans uppskattade Wagnertradition. Som ytterligare exempel på hög konstnärlig kvalitet kan nämnas att den internationellt efterfrågade sopranen Asmik Gregorian gjorde huvudrollen i Puccinis opera *Manon Lescaut*.

Vad gäller dansen var det framför allt *Drömmen om Svansjön* av Pär Isberg som 2017 fick stor publik och medial uppmärksamhet. Detta beställningsverk gav publiken en ny version av den klassiska Svansjön fritt efter Petipa/Ivanov. Det kan också i detta sammanhang nämnas att Kungliga Baletten, som enda danskompani i världen har rätt att framföra världskoreografen Mats Eks omskrivna och uppskattade balett *Julia & Romeo* och under 2017 presenterade Operan ånyo detta uppskattade verk på sin repertoar.

I detta sammanhang bör också nämnas att Kungliga Hovkapellet medverkade i Östersjöfestivalen och deltog i *Oidipus Rex* och *Psalmsymfonin* under ledning av Esa-Pekka Salonen. Föreställningen invigde hela festivalen och var iscensatt av den internationellt omtalade Polarprisvinnaren och regissören Peter Sellars.

2.2 UTVECKLING OCH FÖRNYELSE

För att kunna nå en hög konstnärlig kvalitet gäller det att vara en del av konstens utveckling och förnyelse. Detta är ett mål som Operan ständigt strävar efter och arbetar utifrån.

Helaftonsoperan *Dracula* var en del i Operans satsning att få fram nyskrivna svenska operaverk. Tonsättaren Victoria Borisova-Ollas, som fått stor uppmärksamhet för sina orkesterverk, debuterade som operatonsättare i en av populärkulturens mest kända skräckhistorier. Särskilt lyftes det kvinnliga perspektivet i Kristian Benkö's och Claes Peter Hellwigs libretto, genom att ge karaktären Mina den framträdande huvudrollen. Uppsättningen använde Operans scentekniska möjligheter maximalt och uppsättningen blev visuellt spektakulär med sceniska effekter som ljus, eld, vatten, blod, flygningar och projektioner. Linus Fellbom regisserade och ljusdesignade, Dan Potra stod för scenografi och kostymer och Lars Bethke gjorde koreografi och spelade rollen som greve Dracula i varulvens/vampyrens skepnad.

Allkonstverket *Myriader av världar* visade ett helt nytt sätt att låta små barn möta dans, sång och musik i en trygg och spännande miljö och verket fick stor uppskattning och stor efterfrågan. Koreografen Dalija Acin Thelander utformade verket i enlighet med den senaste forskningen om små barns perception. Scenografi, sång, dans, kostymer och musik bjöd in alla till interaktion och skapade en nyfikenhet hos barnen kring färg, form, samspel och rörelse. Musiken till verket skrevs av Anja Dordevic, texter av Marina Steinmo, kostymer skapades av Anna Kjellsdotter, scenografi och ljus av Jens Sethzman.

De moderna verken *Half Life* av Sharon Eyal och *De l'origine* av Olivier Dubois var en stor del i Operans satsning att fortsatt presentera moderna dansverk som ligger i framkant vad gäller förnyelse inom danskonsten. Under 2017 fortsatte Kungliga Baletten även sitt initiativ att få de anställda dansarna att utveckla sina egna koreografiska ambitioner i att skapa och upptäcka sina egna rörelsemönster. Denna gång blev det workshop för dansarna – Royal Collective – som visades på Kungliga Svenska Balettskolan och Dansens Hus.

Operan var också värd för festivalen Svensk musikvår som är Sveriges ledande festival för nutida svensk konstmusik med konserter, performances och föreläsningar och där Operans dramaturg berättade om "Hur får vi fram nya operor?".

Som ett led i utvecklingen håller Operan också en dialog och ett nära samarbete med de konstnärliga utbildningarna. Dels för Operans egen utveckling, dels för att skapa anställningsbarhet på en hög nivå för eleverna samt om möjligt erbjuda praktikplatser. Som exempel kan nämnas att Operan är en del av Skolverkets råd för dansarutbildning. Under 2017 samarbetade Kungliga Svenska Balettskolan och Kungliga Baletten med sex elever som genomförde sin praktik (APL) i kompaniet, både från de klassiska och de moderna inriktningarna.

Operans digitala satsning har intensifierats under 2017 och som bl.a. inneburit ett fokus på att genom flera digitala kanaler – det digitala biografnätverket, televiseringar, Operans hemsida samt i sociala medier och på Youtube mm – nå ut med konsten och skapa ett intresse genom nya sätt och ny teknik. Det kan t.ex. nämnas att Operan under 2017, genom ett pilotprojekt, med nydanande Virtual Reality-teknik spelat in det moderna dansverket *Half Life*.

2.3 HANTVERKSSKICKLIGHET

För att kunna presentera produktioner av hög konstnärlig kvalitet krävs också en hög kvalitet i produktionen av dekor, kostymer, peruker och mask. För detta ändamål fortsätter Operan att vidmakthålla och utveckla hantverksskickligheten i ateljéer och verkstäder.

Kunskapen omfattar flerhundraåriga metoder fram till den senaste spetstekniken och på Operan finns en stor samlad kompetens inom områden som måleri, skulptering, tapetsering, vakuumpress, snickeri, snideri, smideri, kostym, peruk, mask, färgeri samt sko- och hattmakeri.

Då utveckling ständigt sker och teatern utrustas med modernare teknisk utrustning ställs nya krav på förmågan att hantera sceneriernas alla delar, inklusive akustik, ljussättning och förvandlingsfunktioner samtidigt som arbetsmiljöns kvalitet sätts mer i fokus.

För att vidmakthålla och utveckla hantverksskicklighet i produktionen, genomförs varje år aktiviteter som kurser, samarbeten och studiebesök. Kostymateljén har genomfört följande studiebesök under 2017: Studieresa till Bolsjojteatern i Moskva för att studera tutu-tillverkning, besök på operan i Leipzig inför samproduktionen av operan *Eugen Onegin* samt Stockholm Fashion Tech Talk där nya material och ny teknik i textilvärlden presenterats.

Kostymateljén har även deltagit med medarbetare vid Opera Europa Costume, Make up and Wig Forum i Malmö.

Två medarbetare har deltagit i en kurs om tillverkning av rustningar.

För att få djupare kännedom om kostymtillverkning och dess hantverk, material och teknik har en medarbetare under hösten 2017 varit vid konservatorsavdelningen på Kungliga slottet.

I syfte att öka kompetensen och delaktigheten hos Operans medarbetare samt följa den internationella utvecklingen inom teaterns hantverk, har fem medarbetare från Operans mask- och perukenhet gått en utbildning i tandskulptering.

Ljus-, ljus-och videoenheten har arbetat med digitalisering av ljusritningar av äldre verk genom att varsamt se över kvaliteter i gamla ljussättningar och dokumentera dem med beskrivningar för att säkerhetsställa och behålla analoga kvaliteter.

Enheten arbetar också vidare med att digitalisera alla ljud- och bildinspelningar för att öka tillgängligheten inom huset för repetitioner och på sikt även göra det tillgängligt för en bredare publik.

Research inom streaming och broadcast görs på bred front genom utbildningar, workshops och seminarier för att stärka kompetensen inom nya teknikområden för produktion, föreställning och distribution av Operans konstformer.

Delar av den scentekniska personalen besökte mässan Prolight i Frankfurt och Stage and Set mässan i Berlin, i syfte att ta del av branschens nya teknikområden. I samband med resan till Berlin besöktes även produktionscentret tillhörande teatrarna och operahusen i Berlin.

Verkstadskontoret har under året haft en praktikant i syfte att utreda och fördjupa kunskaperna i 3D-print.

Ett gränsöverskridande arbete mellan scenteknik och snickeri fortsätter, där syftet är att sprida kunskap och utveckla hantverkskunnandet bland teatertekniker.

3. ERBJUDA EN BRED REPERTOAR OCH NÅ EN STOR PUBLIK

Regeringens mål för statens bidrag 2017 har varit att Operan ska ha en varierad repertoar samt en god balans mellan klassiska och moderna verk samt nyskapande verk.

Av Tabell 8 nedan framgår den breda variationen i Operans repertoar, inklusive barn- och ungdomsverksamheten, som Operan presenterat under 2017. Repertoaren bestod av sex urpremiärer beställda av Operan och framförda för första gången, två premiärer – nya uppsättningar och aldrig tidigare framförda av Operan, sex nypremiärer – äldre uppsättningar som tidigare har framförts av Operan samt sex repriser, som är äldre uppsättningar framförda av Operan under föregående säsonger.

Tabell 2.

Repertoar 2017 (2016; 2015) inklusive barn- och ungdomsverksamheten			
Urpremiärer	Premiärer	Nypremiärer	Repriser
6 (4; 3)	2 (7; 6)	6 (7; 6)	6 (7; 7)
Opera, stora scenen			
År	Antal föreställningar	Antal besökare	Beläggning (% av max antal besökare)
2017	122	119 258	94 %
2016	128	105 878	80 %
2015	124	112 401	90 %
Balett, stora scenen			
År	Antal föreställningar	Antal besökare	Beläggning (% av max antal besökare)
2017	60	50 219	97 %

2016	70	65 180	100 % ¹
2015	70	62 479	100 %

Regeringens mål för statens bidrag 2017 har som tidigare år varit att Operan ska nå en så bred och stor publik som möjligt genom att bedriva en verksamhet som riktar sig till vuxna såväl som barn och unga samt att arbeta för att nå nya publikgrupper. Därutöver ska Operan verka för att göra teatern tillgänglig för personer med funktionsnedsättning och att ge boende utanför Stockholm tillfälle att se föreställningarna.

I linje med regeringens mål arbetar Operan med att få publiken att växa i mängd och mångfald och Operan har som mål att publiken i större grad speglar sammansättningen av det svenska samhället – nedan redovisas det arbete som gjordes under 2017. Operan ska nå ut i hela landet, vara angelägen för många och tillgänglig för alla och där barn och unga ska ha en självklar plats. För detta behöver Operans repertoar vara innovativ, varierad och med hög kvalitet.

Uppdraget och målet att Operan når en så bred publik som möjligt kan dock förbättras. Operan arbetar med flera olika åtgärder just för att nå nya publikgrupper och bredda sin publik (se vidare beskrivning nedan punkt 3.1). Publikundersökningen som nämns ovan visar att 70 procent av besökarna var kvinnor. 77 procent hade en universitets- eller högskoleutbildning och 46 procent hade en månadsinkomst som översteg 35 000 kr. 10 procent av besökarna var födda utomlands. Samtliga siffror är snarlika siffrorna från 2015 och 2013. Men som ovan nämns var publiken dock klart yngre 2017 än tidigare år.

3.1 NYA PUBLIKGRUPPER

Operans vision är att som nationalscen för opera och balett/dans vara tillgänglig för alla och beröra med starka känslor. En framträdande strategi är att utöka den digitala upplevelsen av repertoaren och arbetet bakom scen för att tillgängliggöra Operans arbete till fler människor och på så sätt nå fler målgrupper.

I anslutning till dansuppsättningen av *Half Life* inledde Operan ett pilotprojekt med Virtual Reality i den mest avancerade VR-film som har tagits fram i Sverige. Resultatet blir tillgängligt i början av 2018.

Operan har under 2017, tillsammans med 30 operakompanier från 18 länder, lanserat OperaVision, en ny plattform för livestreaming. Syftet med plattformen är att tillgängliggöra och få fler att förstå och uppskatta konstformen och därmed få fler besökare. Detta är ett unikt projekt som Operan inte bara är med i utan också tar täten för och erbjuder sitt utbud utan kostnad. 2018 sänder Operan sin nya uppsättning av *Aida*, för första gången live via OperaVision. Plattformen ingår i Opera Europa, den europeiska sammanslutningen för operakompanier och festivaler som Operans VD Birgitta Svendén är styrelseordförande för.

För att nå nya publikgrupper har Operan, förutom det viktiga arbetet med att nå barn och ungdom, även haft ett stort antal andra aktiviteter under 2017:

Heldagsevenemanget i Hagaparken på nationaldagen lockade än en gång fler besökare än tidigare år, varav många för första gången mötte opera och klassisk balett.

Operan har även nått nya publikgrupper genom andra årligt återkommande evenemang som den välbesökta och uppskattade kulturnatten och utomhuskonserten på Gustav Adolfs torg

¹ Antalet besökare har ökat i förhållande till föregående år. Lyssnarplatser används, vilket medför att beläggningsgraden de facto överstiger 100 procent på ett flertal balettföreställningar. Detta justeras/avrundas ned till 100 procent.

(GAT). Uppskattade Tensta Gospel Choir återkom till Operan, denna gång med en julkonsert, och liksom 2016, uppträdde inför en fullsatt salong.

Ett nytt och kreativt grepp som togs fram kring *Dracula* var att föreställningen genom vampyrkväll, ljusprojicering på fasaden och marknadsföring gjordes tillgänglig för en ny, bredare och yngre publik. För initiativet belönades Operans VD med Stockholms Handelskammars Boosting the Capital-pris.

I SVT-dokumentären *Dracula i kulisserna* gavs TV-publiken möjlighet att följa med i skapandeprocessen av höstens stora operapremiär. Själva föreställningen har spelats in för sändning i SVT (januari 2018) och har tillsammans med *Glada änkan*, ingått i utbudet för Folkets hus och parkers biokedja. Även *Glada änkan* visades i SVT under 2017.

Operetten *Glada Änkan* med Henrik Dorsin i huvudrollen har fått ny publik att strömma till Operan, vilken var en av anledningarna till valet av detta verk i den moderna uppsättning som Henrik Dorsin skapat tillsammans med regissören Ole Anders Tandberg.

Under våren samarbetade Operan med Kulturhuset Stadsteatern och Weld kring *END FEST* som är ett verk i ständig rörelse, tillägnat relationerna mellan konst, publik och scen i formen av en evighetsfestival. I samband med startpunkten presenterades sju olika konstnärskap bland annat på Operan.

Välbesökta och uppskattade och arrangemang var liksom tidigare år de sommarkonserter som etablerat Operans Kungliga foajé som en intim och väl fungerande konsertlokal. Parallellt med dessa konserter pågick verksamheten med svenska och engelska guidade visningar, samtidigt som restaurangerna var öppna under sommarmånaderna, något som har varit uppskattat av såväl Stockholmare som tillresta turister.

I syfte att bredda och fördjupa intresset för verksamheten producerades Operans podcast, och premiärsamtal och föredrag arrangerades i samband med aktuella föreställningar. Även en rad olika samtal, introduktioner och föreläsningar inom ramen för Operan Xtra anordnades. Dirigenter, koreografer, sångare, dansare, regissörer och forskare har mött publiken i intervjuer och föreläsningar. Operan Xtras program har också filmats och lagts ut i Operans digitala kanaler för att nå en större publik.

Den öppenhet som Operan generellt arbetar med har bland annat som mål att visa den bredd som Operans verksamhet har. Att öppna upp och bjuda in allmänheten till repetitionsarbetet, både i sal och på scen, har varit mycket framgångsrikt för att öka insikten om och inblicken i Operans verksamhet. Detta har regelbundet efterfrågats av publiken och det lockar även nya besökare till Operan. Operan fortsätter också att bjuda in skolklasser till generalrepetitionerna på stora scenen.

3.2 TILLGÄNGLIGHET FÖR PERSONER MED FUNKTIONSNEDSÄTTNING

Operans salong är utrustad med hörslina för att erbjuda personer med nedsatt hörsel möjlighet till en kvalitativ upplevelse. Det pågår ett kontinuerligt arbete med att förbättra tillgängligheten och göra de publika delarna mer inbjudande för personer med funktionsnedsättningar. Både större och mindre arbetsmiljöprojekt har genomförts. Vid kommande ombyggnationer av teatern tas betydande hänsyn till att tillgodose önskemålen om ökad tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning, bland annat genom att dra nytta av ny teknik och digitalisering.

Under 2017 genomfördes arbetet inom Post- och telestyrelsens (PTS) innovationstävling med temat "Aktiv fritid" där Operan vann ett pris 2016. Operans projekt tilldelades finansiering med 1,2 mkr och omfattade att förbättra tillgängligheten på Operans hemsida samt att utveckla en app för smarta telefoner. Tillsammans med bland annat referensgrupper inom synnedsättning och/eller dyslexi eller autismspektrumtillstånd lokaliserades ett flertal funktioner på hemsidan som behövde åtgärdas. Navigation, sökfunktionalitet och överblick över informationen var områden som förbättrades.

Appen togs fram i samarbete med en liknande referensgrupp och resulterade i att Operan idag har en app där den textremsa med repliker, som idag visas på en digital display ovanför scenen, nu finns tillgänglig i uppläst format via besökarens egen smarta telefon. Appen har även funktionalitet för syntolkning. Genom appen har de med en synnedsättning och/eller dyslexi eller autismspektrumtillstånd nu möjlighet att tillgodogöra sig föreställningen på ett helt annat sätt.

3.3 BARN- OCH UNGDOMSVERKSAMHETEN

2017 var ett framgångsrikt och intensivt år för Operans barn- och ungdomsverksamhet Unga på Operan, både ur ett konstnärligt och ur ett pedagogiskt perspektiv. Unga på Operan producerade och uruppförde två nya beställningsverk, barnoperan *Den långa, långa resan* och allkonstverket *Myriader av världar*.

Den långa, långa resan baseras på en barnbok av Rose Lagercrantz, inspirerad av tecknaren Ilon Wiklands liv och flykt från Estland under andra världskriget. Verket belyser barnets utsatthet under krig och flykt och blev en stor succé publikt, medialt och ur recensionshänseende. Alla skolklasser som skulle se verket fick en workshop tillsammans med en pedagog från Unga på Operan där man arbetade med verkets tematik och musik.

I *Myriader av världar* har de allra yngsta, från 3 till 18 månader, fått uppleva och utforska konst i ett interaktivt allkonstverk som gestaltades omkring barnen av en sångerska och tre dansare. Scenografi, sång, dans, kostymer och musik bjöd in alla till interaktion och skapade en nyfikenhet hos barnen kring färg, form, samspel och rörelse. *Myriader av världar* blev även den en mycket stor framgång publikt och ur recensionshänseende. Verket har valts ut av en jury till Scenkonstfestivalen Bibu och har inbjudits att spela på festivalen som äger rum i Helsingborg under maj 2018.

Nötknäpparen och *Alice i underlandet* är båda föreställningar som främst lockar barnfamiljer och som spelas med utsålda föreställningar. I dessa föreställningar medverkar också ett stort antal elever från Kungliga Svenska Balettskolan. Att dessa elever ges en möjlighet att medverka i större sceniska verk ger dem en insikt i den professionella verksamheten de aspirerar på samt ger den yngre publiken ökad möjlighet till identifikation och förhoppningsvis ökat intresse för dans.

I samarbete med Operainitiativet bjöds 150 elever från Flen in till en repetition på stora scenen av *Alice i underlandet* för att få ta del av Operans verksamhet.

SAMARBETE MED SKOLOR

Unga på Operan har haft en fortsatt expanderande efterfrågan på Skapande Skola-projekt. Populära aktiviteter utöver föreställningar är workshops, konserter, dramatiserade konserter och guidade visningar av operahuset. Exempel på en dramatiserad konsert är *Detta är jag*

där en handling kopplats till den framförda musiken. *Detta är jag* spelades för högstadieselever samt elevrådsrepresentanter vid tolv tillfällen i Guldföajén med sångaren Hannes Öberg och pianisten Daniel Hormazabal.

Vid de flesta genrep på Stora Scenen under året har Unga på Operan haft 2:a raden till sitt förfogande och bjudit in skolklasser samt lärare.

Genom lärarkvällar och nyhetsbrev till skolombud hålls kontakten levande med nyckelpersoner inom skolvärlden. Under årets tre träffar har lärarna fått information inför produktionerna *Den långa, långa resan*, *Min bror är Don Juan* och andra kommande produktioner. De har deltagit i operaworkshops, fått besök av biträdande balettchef Mikael Jönsson som berättat om Kungliga Baletten, fått introduktioner och fått se genrep av *Sharon Eyal & Olivier Dubois*, *Drömmen om Svansjön* samt *Dracula*.

STÖRRE PEDAGOGISKA PROJEKT

Tack vare en fortsatt donation så har samarbetet med El Sistema Stockholm gått in på sitt tredje år. Genom projektet har elever i Tensta och Kista fått besök av musiker ur Kungliga Hovkapellet, som haft konserter i barnens närmiljö vid ett antal tillfällen. El Sistema-elever har även haft konsert tillsammans med stråkmusiker ur Kungliga Hovkapellet i Tensta och i Guldföajén. Skolklasser ifrån Skärholmen, Bredäng, Kista, Tensta och Rågsved har varit på visning och kostymprovning i operahuset.

Operan och Operans samarbetspartner Wallenius Lines har tillsammans gått in i ett treårigt skolprojekt i Hässelby, med årskurser från förskoleklass till åk 9. Projektet innebär i huvudsak att alla elever på skolan ska ha minst en konstnärlig aktivitet med Unga på Operan per termin under de tre åren. Projektet invigdes på skolan hösten 2017 med inslag av operasång, dans och musik och under hösten gästades skolan med ytterligare konsertprogram, workshops i operagestaltning och dans samt guidade visningar av operahuset och verkstäderna i Gäddviken. Åk 4 har dessutom påbörjat arbetet att fördjupa sig i scenografiskt skapande och de har inledningsvis fått lektioner i modellbygge. En viktig del av projektet är forskaren Margareta Aspán, knuten till Stockholms Universitets Barn- och ungdomsvetenskapliga institution, som följer hela processen för att skriva en vetenskaplig rapport under våren 2020.

NY PUBLIK

För att möta det stora publiktrycket på familjeaktiviteten *Barnlördagar* expanderade konceptet under 2017. På dessa lördagar framförs vokala- och instrumentala konserter, ibland lätt dramatiserade, i Guldföajén. Under hösten ingick även "Prova på balett" i samarbete med Kungliga Svenska Balettskolan.

Sportlovet bjöd på guidade visningar med kostymprovning, samt konserter för barn och under påsklovet fick grupperna guidade visningar med balettsinslag och höstlovet fortsatte med visningar av operahuset med musikaliska överraskningar.

Nationaldagsfirandet med Operan på Haga innehöll ett stort aktivitetsområde för barn med kostymprovning, instrumentprovning, pysseltält, stafflimålning, tåskoprovning och Gustav III vandringar i samarbete med Solna Kulturskola. Dagens höjdpunkt blev en stor populärkonsert med allsång och barn från Solna Kulturskola med Kungliga Hovkapellet, Kungliga Operans kör, Kungliga Baletten och solister.

Parkteatern firade 75 år med en stor fest i Vitabergsparken i juni under vilken Hovkapellet spelade Djurens karneval av Camille Saint-Saëns och under Stockholms Kulturfestival fick

flertalet grupper guidade visningar av operahuset med musikaliskt inslag av sångerskan Maja Frydén i Guldfoajén.

ÖVRIGA SAMARBETEN

Under 2017 gjorde regeringen en riktad satsning för att fler elever skulle nås av Kulturskolans aktiviteter. I samarbete med Kulturskolan och med medel från Kulturrådet, har Operan genomfört fyra devisingprojekt av *Oops! Det blev en Opera!!* i områdena Rinkeby, Hjulsta och två i Tensta. Klasserna i åk 4 och 5 har initialt fått besök av en librettist ifrån Unga på Operan som startat upp ett gemensamt skrivprojekt för klassen. Texterna har sänts till pedagoger ifrån Operan som kommit till klassen och under flera dagars arbete har de sedan skapat en föreställning tillsammans med eleverna (detta arbetssätt kallas för "devising"). Föreställningen har avslutningsvis spelats upp för andra elever på skolan.

Master två-studenterna vid Operahögskolan har genomfört en kurs i samarbete med Unga på Operan. Kursen resulterade i en dramatiserad konsert som framfördes i Guldfoajén som *Barnlördag* och för besökande skolklasser.

Tabell 3.

Operans barn-, familje- och ungdomsverksamhet i sammandrag (avrundade siffror)			
	2017	2016	2015
Antal produktioner	9	13	6
Antal föreställningar	124	129	76
Antal besökare föreställningar	30 400	48 000	23 000
Antal övriga aktiviteter i operahuset	472	395	541
Totalt antal besökare föreställningar och aktiviteter	43 000	62 000	47 000

Av tabell 8 nedan framgår Operans verksamhet och i denna ingår även barn- och ungdomsverksamheten, som även lyfts ut och redovisas separat i tabell 9. Siffrorna för familjeföreställningarna som Operan spelat, redovisas även i barn- och ungdomsverksamheten. För 2017 avser detta två balettföreställningar – familjeföreställningarna *Nötknäpparen*, som är baserad på Petter och Lottas jul av Elsa Beskow och *Alice i Underlandet*, baserad på boken av Lewis Carroll.

Volym, intäkter och kostnader för barn- och ungdomsverksamheten framgår av Tabell 10.

3.4 RADIO- OCH TV-SÄNDNINGAR

Genom radio- och TV-sändningar kan Operans föreställningar nå ut till hela landet. Operan samarbetar kontinuerligt med Sveriges Radio för att göra nyproducerade operaföreställningar tillgängliga för en stor publik. Samarbetet har under 2017 resulterat i hela åtta radioutsändningar av Operans föreställningar, vilka sändes i Sveriges Radio P2.

Operan samarbetar också kontinuerligt med Sveriges Television och under 2016 spelades baletten *Midsommarnattsdröm* in för visning i SVT under 2017 (tittarsiffra ca 70 000), då även *Glada änkan* spelades in och sändes (tittarsiffra ca 240 000). I samband med repetitionsarbetet av *Dracula* gjordes en dokumentär, som visades i SVT under 2017 (tittarsiffra ca 40 000), och även själva föreställningen spelades in och sändes i SVT i januari 2018.

Tabell 4.

Antalet genomförda utsändningar via radio och TV			
	2017	2016	2015
Radio	8	5	4
TV	2	3	1

3.5 DIGITALA SÄNDNINGAR

Under året direktsändes *Glada änkan* och *Dracula*, i samarbete med Folkets Hus och Parker, till biografer runt om i Sverige.

Tabell 5.

Föreställning	Antal biografer	Biljetter	Snittbesök per biograf
Glada Änkan	95	14 592	154
Dracula	68	2 424	36

Tabell 6.

Digitala sändningar			
	2017	2016	2015
Antalet produktioner som sänts över det digitala biografnätet	2	1	3

3.6 TURNÉER OCH GÄSTSPEL

2017 reste Kungliga Baletten på gästspel med *Drömmen om Svansjön* av Pär Isberg till Malmö Opera samt Göteborgsoperan. Gästspelen var mycket uppskattade och de båda husen uttryckte ett tydligt önskemål om framtida gästspel. Vidare gästspelade Operan i Norrköping med en konsertant version av *La Bohème*.

Inom ramen för Östersjöfestivalen medverkade Kungliga Operans kör i ett konsertant framförande av Wagners Parsifal, under ledning av Valery Gergiev, i Berwaldhallen.

Operans solister, Kungliga Operans kör, Kungliga Baletten och Kungliga Hovkapellet medverkade i det årliga konsertarrangemanget i Hagaparken, Solna i samband med nationaldagsfirandet den 6 juni, med ett beräknat antal besökare om cirka 30 000.

Operan medverkade som vanligt under den sista kvällen på Stockholms Kulturfestival på Gustav Adolfs torg. I år lockade det en publik på cirka 9 500 personer till en operakonsert med solister, Kungliga Operans kör och Kungliga Hovkapellet.

4. VÅRDA DET NATIONELLA KULTURARVET SAMT STÖDJA NYSKAPANDE

Regeringens mål för statens bidrag 2017 har tillika tidigare år varit att Operan ska vårda och främja det nationella kulturarvet inom opera och balett samt att stödja nyskapande svensk opera- och balettkonst genom att beställa och framföra nya verk av tonsättare, författare och koreografer.

4.1 KULTURARVET

Genom att spela klassiker likaväl som moderna och nyskapande verk tar Operan tillvara det befintliga kulturarvet samtidigt som det nya arvet skapas. En medvetenhet om kulturarvet är en förutsättning för att kunna utvecklas och gå vidare. På operasidan har det under 2017 handlat om uppsättningar av klassiker som exempelvis *La Bohème*, *Trollflöjten*, *Manon Lescaut*, *Maskeradbalen* och *Nibelungens ring*, men även mindre kända verk, som också är en del av vårt kulturarv, som *Jenufa* med musik av Leoš Janáček.

Operan har under 2017 även verkat för att hålla den klassiska balettkonsten levande, inte minst med nypremiären av Mats Eks redan klassiska iscensättning av *Julia & Romeo* men även genom att framföra den klassiska baletten Svansjön, i en ny tolkning av Pär Isberg fritt efter Petipa/Ivanov med titeln *Drömmen om Svansjön* samt *Alice i underlandet* av Christopher Wheeldon.

Operan uppmärksammade och hedrade tonsättaren Wilhelm Peterson-Berger – 150 år sedan han föddes och 75 år sedan han dog, under 2017. Tonsättarens sagoopera *Adils och Elisiv* – efter en berättelse av Selma Lagerlöf – framfördes konsertant på Operans stora scen för första gången i modern tid. Konserten sändes även i Sveriges Radio P2.

Med hjälp av Riksbankens Jubileumsfond gjorde Operan under 2017 en av sina största digitala satsningar hittills med "Arkivet" – en helt nya databas som gör det möjligt att djupdyka i Operans repertoar genom tiderna. Arkivet är en ständigt växande databas över Operans verksamhet.

4.2 NYA VERK

Operan presenterade under 2017, som tidigare nämnts, urpremiären av operan *Dracula* med musik av Victoria Borisova-Ollas och text av Kristian Benkö och Claes Peter Hellwig, efter Bram Stokers roman samt en helt ny version av operetten *Glada Änkan* med nytt libretto och nya sångtexter av Henrik Dorsin. Inom dansen presenterades de nya verken *Drömmen om Svansjön* med koreografi av Pär Isberg till Pjotr Tjajkovskijs musik och de två moderna kreationerna *Half Life* av Sharon Eyal och *De l'origine* av Olivier Dubois.

Två nya verk presenterades också under 2017 inom Operans barn- och ungdomsverksamhet, nämligen *Den långa, långa resan* med musik av Johan Ramström och text av Sigrid Herrault efter Rose Lagercrantz bok samt allkonstverket *Myriader av världar*, koncept och koreografi Dalija Acin Thelander. Musik av Anja Dordevic och text av Margit Steinmo.

För närvarande arbetar Operan med följande beställningar av nya verk:

Tristessa – en opera av Jonas Bohlin, Ann-Sofi Sidén och Torbjörn Elensky efter Angela Carters roman *The Passion of New Eve*. Urpremiär hösten 2018.

Strandad – en opera med musik av Karin Rehnqvist. Text av Kerstin Perski.

Amy Foster – en opera med musik av Rolf Martinsson. Text av Stephen Plaice, efter Joseph Conrads novell *Amy Foster*.

Löftet – en opera av Mats Larsson Gothe (musik) och Susanne Marko (text).

Short Stories 2 – Jag kommer hem av Malin Hülphers (musik) Lotta Olsson (text), *Value Creation* av Viktor Åslund (musik) och Hermann Schneider (text) samt *Sigrid H.* av Andrea Tarrodi (musik) och Katarina Aronsson (text).

Orlando – en ungdomsopera som baseras på myten om Orlando av Johan Ramström (musik) och Sophie Helsing (text).

Nytt verk (ännu ingen titel) – balett skapad av koreografen Lukas Timulak.
Urpremiär hösten 2018.

Nytt verk (ännu ingen titel) – balett skapad av koreografen Jérémie Bélingard.
Urpremiär våren 2019.

Nytt verk (ännu ingen titel) – balett skapad av koreografen Jiri Bubenicek.
Urpremiär våren 2019.

5. TVÄRSEKTORIELLA PERSPEKTIV

Enligt regeringens riktlinjer ska Operan i sin verksamhet integrera ett jämställdhets-, mångfalds- och barnperspektiv samt främja det internationella och interkulturella utbytet och samarbetet.

Operan uppfyller dessa övergripande verksamhetsmål, bland annat genom att aktivt, särskilt vid nyrekryteringar, arbeta för en utjämnad könsfördelning bland medarbetarna på alla nivåer och avdelningar. Operan arbetar även aktivt för att utöka andelen kvinnliga upphovsmän i verksamheten. Detta går i högre grad att påverka vad gäller beställningsverk, men är svårare att påverka när det gäller den äldre repertoaren där verken i stor utsträckning är skapad av män.

Vad gäller mångfald är Operan en arbetsplats där ett stort antal nationaliteter och olika kulturer möts. Opera och balett är internationella konstarter med regelbundna utbyten av exempelvis regissörer, koreografer, scenografer, sångsolister och dansare. Operan har under 2017 fortsatt att driva ett arbete med fokus på att nå en ökad mångfald, även bland publiken, då en av Operans största utmaningar är att locka nya publikgrupper till Operan.

Under hösten 2017 startade uppropen #metoo och #visjungerut och Operan har, både internt och gemensamt med branschen, initierat ett viktigt arbete med att minska mörkertalet och bekämpa tystnadskulturen och framförallt eliminera trakasserier, sexuella trakasserier och diskriminerande maktstrukturer inom scenkonstbranschen. Anställningsavtal och dess bilagor har skrivits om och Operans likabehandlingspolicy bifogas alla nya anställningsavtal, oavsett anställningsform. Samtal har skett med alla arbetsgrupper kopplat till lagstiftning och regelverk samt information om vilket stöd man får om man ser eller upplever kränkande handlingar på arbetsplatsen. Likabehandlingspolicy tas även upp vid kollationer (första produktionsmötet) för att ta diskussionen in i produktionerna. Operan har även öppnat upp för frivilliga samtal till vilka alla anställda bjudits in för att prata om den interna kulturen och hur vi skapar en långsiktig förändring tillsammans vad gäller likabehandling och jämställdhet.

Utöver detta ovan beskrivna, arbetar Operan utifrån regeringens riktlinjer kring hållbart företagande, vilket definieras som ett långsiktigt ansvarsfullt användande av resurser. Det innefattar områdena miljö, mänskliga rättigheter, arbetsvillkor, antikorruption, affärsetik, jämställdhet och mångfald. Operans hållbarhetsredovisning ligger som en del i den kommande årsredovisningen.

6. EGET KAPITAL MM

Enligt regeringens riktlinjer ska Operan ha ett mål för det egna kapitalet som ger en stabil ekonomisk grund för verksamheten.

Årets resultat uppgår till -1,3 mkr (-0,3; -6,6). Det egna kapitalet uppgår vid utgången av 2017 till 25,1 mkr (26,4; 26,7).

Enligt regeringens riktlinjer särredovisar Operan även följande intäkter och kostnader i resultatredovisningen för 2017:

Tabell 7.

Intäkter/kostnader	Kommentarer	2017 (2016; 2015)
Intäkter från sponsring	Operan har under 2017 tappat två huvudsponsorer.	2,7 mkr (3,4; 3,8)
Intäkter från bidrag vid sidan av det årliga statliga bidraget, med fördelning mellan statliga bidrag, bidrag från mellanstatliga organ respektive icke-statliga bidrag	Statligt bidrag: Operan har erhållit bidrag från Post- och telestyrelsen (PTS) för arbete med projektmål "Operan för alla", 0,9 mkr.	0,9 mkr (0,6; 0,03)
	Icke-statliga bidrag: Operan erhåller årligen donationer som nyttjas till specifika projekt.	0,6 mkr (2,9; 1,9)
Kostnader för hyra inklusive uppvärmning och elektricitet	För Operahuset gäller kostnadshyra. En avräkning för 2016 gjordes under 2017 och 6,0 mkr återbetalades till Operan.	46,4 mkr (50,2; 49,7)

7. ARKIVERING

I enlighet med regeringens riktlinjer ska föreskrifter som svarar mot vad som gäller för myndigheter enligt arkivlagen (1990:782) tillämpas för Operans arkivhandlingar. Operan har arbetat för att uppfylla dessa krav.

8. SAMVERKAN

Enligt regeringens riktlinjer ska Operan samverka med andra aktörer för att utveckla verksamheten. Samverkan med utbildningarna framgår av texterna ovan (förnyelse och utveckling, barn- och ungdomsverksamheten samt hantverksskicklighet).

De olika samverkansprojekt som Operan deltagit i syftar framförallt till att nå en utveckling av konstarnas, nå ny publik, att byta och tillvarata varandras erfarenheter, effektivisera processer samt där det är möjligt, uppnå vissa kostnadsbesparingar genom exempelvis samproduktioner.

30 operakompanier från 18 länder har under 2017 lanserat OperaVision, en ny plattform för livestreaming. Plattformen ingår i Opera Europa, den europeiska sammanslutningen för operakompanier och festivaler och som Operans VD Birgitta Svendén är styrelseordförande för.

Operan och Dramaten fortsätter sin samverkan i olika administrativa projekt som under 2017 bestått i att Operan och Dramaten har slutfört en gemensam upphandling av övermaskinerier inklusive styrsystem. Resultatet med samverkan är möjligheten att hålla nere upphandlingskostnaderna samt att bli en starkare inköpare som kan locka till bättre anbud. Eftersom Operan och Dramaten delar lokaler för verkstäder och ateljéer i Gäddviken, Nacka, som hyresvärden har aviserat kommer att sägas upp till 2021, har Operan och Dramaten ett samarbetsprojekt kring etablering av ett nytt produktionscenter.

Operan och Dramaten fortsatte att samarbeta med ett gemensamt projekt kring Dramatens poesi där Operans artister och musiker medverkade tillsammans med skådespelare ur Dramatens ensemble. Under rubriken Ord & Ton har lunchpoesin undersökt temat Sverige och svenskheten. I samarbete med Dramaten högtidlighölls Finlands 100 år som självständig nation med en särskild festkväll på Dramatens stora scen. I samarbete med Dramaten genomfördes vidare ett antal introduktioner inför Figaros bröllop med samtal och musik kring Mozart och Beaumarchais.

I samarbete med Stockholms Universitet genomfördes en serie med sex öppna föreläsningar med forskare från olika ämnesområden som genusvetenskap, historia och litteraturvetenskap. Föreläsningarna fungerar som fördjupning och introduktion till Operans föreställningsverksamhet och är också en del i Operans arbete att nå en breddad publik.

Operauppsättningen *Jenufa*, som hade premiär på Operan i Stockholm 2017, var ett samarbete med bland annat Scottish Opera där den ursprungligen sattes upp. Under 2017 hade även samproduktionen *Askungen* premiär på Operan, efter att ursprungligen varit ett samarbete mellan Opera Queensland och New Zealand Opera.

9. VERKSAMHETEN I SIFFROR

Tabell 8.

PLATS/UPPSÄTTNING/AKTIVITET (2016; 2015)	KOMMENTAR	ANTAL FÖRESTÄLLNINGAR	ANTAL BESÖKARE	BELÄGGNING %
FÖRESTÄLLNINGAR STORA SCENEN				
OPERA				
Askungen	Premiär	8	7 628	92 %
Dracula	Urpreniär	13	14 677	100 %
Fedora	Repris	5	4 400	85 %
Glada änkan	Urpreniär	35	36 728	100 %
Jenufa	Premiär	12	7 771	63 %
La Bohème	Repris	12	11 684	94 %
Maskeradbalen	Nypreniär	8	8 724	100 %
Ragnarök	Nypreniär	2	2 280	100 %
Rhenguldet	Nypreniär	2	2 266	100 %
Siegfried	Nypreniär	2	2 275	100 %
Trollflöjten	Repris	11	10 041	88 %
Valkyrian	Nypreniär	2	2 284	100 %
Manon Lescaut	Nypreniär	10	8 500	82 %
Summa opera stora scenen		122 (128; 124)	119 258 (105 878; 112 401)	
Genomsnitt opera stora scenen			978 (823; 906)	94 % (80; 89)
BALETT/DANS				
Alice i Underlandet	Repris	9	9 882	100 %
Drömmen om Svansjön	Urpreniär	12	12 760	100 %
Nötknäpparen	Repris	9	9 820	100 %
Sharon Eyal & Olivier Dubois	Urpreniär	17	8 713	60 %
Julia & Romeo	Repris	13	9 044	81 %
Summa balett stora scenen		60 (70; 70)	50 219 (65 180; 62 479)	
Genomsnitt balett stora scenen			837 (931; 893)	97 % (100; 100)
ÖVRIGT STORA SCENEN				
Peterson-Berger-jubileum, konsertant framförande av Adils och Elisiv		1	667	64 %
Kulturnatt - Filmvisning Midsommarnattsdröm		1	1 250	100 %
Kulturnatt – Romanskonsert		1	1 600	100 %
Nyårskonsert 2017 - Nyårskonsert		1	1 144	100 %
Summa övrigt stora scenen		4	4 661	
Summa stora scenen		186 (204; 201)	174 138 (176 535; 181 621)	
Genomsnitt stora scenen		-	936 (870; 902)	96 % (89; 93)

PLATS / UPPSÄTTNING / AKTIVITET (2016; 2015)	KOMMENTAR	ANTAL FÖRESTÄLLNINGAR	ANTAL BESÖKARE	BELÄGGNING %
FÖRESTÄLLNINGAR ROTUNDAN				
Den långa, långa resan	Urpremiär Barn och unga (B&U)	29	3 293	94 %
END FEST		2	86	36 %
Myriader av världar	Urpremiär B&U	45	1 544	97 %
FÖRESTÄLLNINGAR GULDFOAJÉN, ÖVRIGA SCENER I OPERAHUSET				
END FEST		1	81	62 %
Kammarkonsert		2	230	92 %
Kulturnatt - Marianne Eklöf		2	650	100 %
Lunchkonserter		82	5 290	99 %
Ringhörnan		7	872	62 %
Sommarkonserter		33	1 882	65 %
Kuplettafton med Henrik Dorsin		1	102	100 %
Julkonsert för hela familjen	B&U	2	240	92 %
Konsert med Stråkkvartett	"	1	120	92 %
Med Conny in i musiken	Miniföreställning B&U	3	317	88 %
Med Sanna in i musiken	"	1	120	92 %
Musikplåstret	"	1	120	100 %
Vad har du i tratten?	"	2	240	96 %
Den Magiska Melodin	"	4	360	92 %
Detta är jag	"	12	820	98 %
TURNÉER OCH GÄSTSPEL I SVERIGE				
Djurens karneval - Parkteatern	B&U	1	3 000	
Invigningskonsert Smedshagsskolan	"	3	342	
Musikaliska pärlor Smedshagsskolan	"	2	157	
La Bohème i konsertant version i Norrköping		1	729	
Drömmen om Svansjön i Malmö och Göteborg		6	6 066	77 %
Gästspel med Hovkapellet i Konserthuset		1	100	
Nationaldagen i Hagaparken		1	30 000	
Royal Collective Dansens Hus och Kgl Svenska Ballettskolan		4	392	61 %
Summa turné och gästspel i Sverige		19 (41; 15)	40 786 (36 992; 36 959)	
TURNÉER OCH GÄSTSPEL UTOMLANDS				
Summa turné och gästspel utomlands		0 (10; 6)	0 (13 329; 10 193)	.
Summa föreställningar och besökare		435 (433; 391)	231 291 (240 470; 239 137)	

PLATS / UPPSÄTTNING / AKTIVITET (2016; 2015)	KOMMENTAR	ANTAL FÖRESTÄLLNINGAR	ANTAL BESÖKARE	BELÄGGNING %
ÖVRIGA AKTIVITETER I OPERAHUSET				
Öppna repetitioner, visningar, introduktioner, opera- och balettkvarvar, samtal, workshops och skolverksamhet med mera		917	48 796	
Summa övriga aktiviteter i operahuset		917 (784; 998)	48 796 (44 094; 49 057)	
DIGITALA SÄNDNINGAR				
Glada änkan		1	14 592	
Dracula		1	2 424	
Summa digitala sändningar		2 (1; 3)	17 016 (1 366; 8 613)	
Summa totalt föreställningar, digitala sändningar och övriga aktiviteter i operahuset		1 354 (1 218; 1 392)	297 103 (285 930; 296 807)	

Tabell 9.

Denna tabell visar barn- och ungdomsverksamheten samt familjeföreställningar, här utbruten ur Tabell 8. Siffrorna ingår alltså även i tabell 8.

PLATS / UPPSÄTTNING / AKTIVITET (2016; 2015)	KOMMENTAR	ANTAL FÖRESTÄLLNINGAR	ANTAL BESÖKARE	BELÄGGNING %
B & U FÖRESTÄLLNINGAR STORA SCENEN				
Alice i Underlandet	Familjeföreställning, balett	9	9 882	100 %
Nötknäpparen	Familjeföreställning, balett	9	9 820	100 %
B & U FÖRESTÄLLNINGAR ROTUNDAN				
Den långa, långa resan	Urpremiär	29	3 296	94 %
Myriader av världar	Urpremiär	45	1 544	97 %
B & U FÖRESTÄLLNINGAR GULDFOAJÉN, ÖVRIGA SCENER I OPERAHUSET				
Julkonsert för hela familjen		2	240	92 %
Konsert med Stråkkvartett		1	120	92 %
Med Conny in i musiken	Miniföreställning	3	317	88 %
Med Sanna in i musiken	”	1	120	92 %
Vad har du i tratten?	”	2	240	94 %
Musikplåstret	”	1	120	100 %
Den Magiska Melodin	”	4	360	92 %
Detta är jag	”	12	820	98 %
B & U TURNÉER OCH GÄSTSPEL I SVERIGE				
Djurens karneval - Parkteatern		1	3 000	
Invigningskonsert Smedshagsskolan		3	342	
Musikaliska pärlor Smedshagsskolan		2	157	

PLATS / UPPSÄTTNING / AKTIVITET (2016; 2015)	KOMMENTAR	ANTAL FÖRESTÄLLNINGAR	ANTAL BESÖKARE	BELÄGGNING %
B & U TURNÉER OCH GÄSTSPEL UTOMLANDS				
		0		
Summa föreställningar och besökare		124 (129; 76)	30 378 (48 179; 22 967)	
ÖVRIGA B & U-AKTIVITETER I OPERAHUSET				
Introduktioner för barn, barnvisningar, familjedagar, skolverksamhet, lovverksamhet, kollo, workshops, lärarkvällar med mera		472	12 568	
Summa föreställningar och aktiviteter inom barn- och ungdomsverksamheten		596 (524; 617)	42 946 (62 038; 46 866)	

Tabell 10.

AKTIVITET (2016; 2015)	KOMMENTAR	VOLYM	INTÄKTER MKR	KOSTNADER MKR
OPERA, BALETT, KONSERTER MM²				
Föreställningar, digitala sändningar och övriga aktiviteter		759 (750; 759)	84,47 (74,3; 68,9)	419,09 (407,1; 388,8)
Turné och gästspel		19 (14; 21)	3,28 (6,9; 2,7)	2,53 (5,9; 3,2)
Summa (2016; 2015)		778 (764; 788)	87,75 (81,2; 71,6)	421,62 (413,1; 392)
BARN- OCH UNGDOMSVERKSAMHET				
Föreställningar och övriga aktiviteter, turnéer och gästspel		578 (454; 591)	0,78 (1,3; 0,8)	9,63 (10,7; 8,7)
Summa (2016; 2015)		578 (454; 591)	0,78 (1,3; 0,8)	9,63 (10,7; 8,7)

Stockholm, 16 februari 2018

Birgitta Svendén

VD

² I dessa siffror ingår de s.k. familjeföreställningarna på stora scenen då dessa budgetmässigt ligger under balettsektionen. I övrigt ingår inte barn- och ungdomsverksamheten, vilken redovisas i raden nedan (Barn- och ungdomsverksamhet).